
Cykl filozoficznych wykładów o poznaniu Boga

Studia Philosophiae Christianae 28/2, 260-262

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

była Komisja Episkopatu do Spraw Dialogu z Niewierzącymi. Program obrad, które o godz. 10 otworzył biskup Bohdan Bejze, przewodniczący Sekcji Filozoficznej, wypełniły cztery wykłady:

o. prof. dr hab. Mieczysław Albert Krąpiec: *Wartości chrześcijańskie a prawa człowieka*;

prof. dr hab. Katarzyna Olbrycht: *Rola religii w wychowaniu*;

s. prof. dr hab. Zofia Józefa Zdybicka: *Prawo — moralność — obyczaj — religia*;

biskup Zygmunt Pawłowicz: *Afirmacja prawdy i tolerancja*.

Po przerwie obiadowej odbyła się dyskusja poświęcona zagadnieniom związanym z wygłoszonymi wykładami. W końcowej wymianie zdań wypowiediano się o przedmiocie następnego posiedzenia Sekcji Filozoficznej. Zamykając symposium, biskup Bejze zapowiedział, że podejmie starania, by teksty wszystkich czterech wygłoszonych wykładów wydać drukiem. Do uczestników obrad w czasie ich trwania skierował słowa pozdrowień ks. prof. dr hab. Jan Łach, rektor ATK.

CYKL FILOZOFICZNYCH WYKŁADÓW O POZNANIU BOGA

Staraniem Sekcji Filozoficznej Wykładowców Uczelni Katolickich zorganizowany został w Akademii Teologii Katolickiej cykl wykładów objętych wspólnym tytułem *O filozoficznym poznaniu Boga dziś*. W każdym wykładzie — co stanowiło specyfikę całego cyklu — została przedstawiona odpowiedź na pytania:

Jakie stanowisko w kwestii filozoficznego poznania Boga uznają za słuszne?

Jak oceniam inne poglądy głoszone współcześnie w tej kwestii?

Z wykładami poświęconymi powyższym tematom wystąpili przedstawiciele różnych uczelni katolickich. Słuchaczami natomiast odnośnych wykładów byli pracownicy naukowcy ATK, studenci oraz publicyści i dziennikarze z redakcji warszawskich czasopism katolickich. Po zakończeniu każdego posiedzenia zachodziła możliwość zgłaszania do danego wykładowcy pytań na piśmie. Teksty wszystkich wykładów, jak również teksty pytań i udzielonych na nie odpowiedzi zostaną wydane drukiem.

W ramach pierwszego posiedzenia, które odbyło się 27 listopada 1991 r., wystąpił ks. prof. dr hab. Jan Łach, rektor ATK. Zwracając się do organizatorów całego przedsięwzięcia i do wszystkich, którzy mieli w wykładach uczestniczyć, ksiądz Rektor podkreślił doniosłość zagadnienia Boga i złożył życzenia pomyślnej realizacji podjętego programu. Następnie zabrał głos biskup Bohdan Bejze, który omówił dwie kwestie: 1. Dlaczego wykłady zaprojektowano na okres od listopada 1991 r., który przyniósł 110 rocznicę urodzin papieża Jana XXIII?. 2. Jakie znaczenie dla filozofii w Polsce wiąże z tym cyklem wykładów jego inicjatorzy i realizatorzy? Oto istotna część przemówienia biskupa Bejze:

„1. Termin wykładów został wybrany w celu przypomnienia postaci papieża Jana XXIII i jego największego dzieła, jakim był Sobór Watykański II. wydarzenia epokowego w dziejach Kościoła i katolickiej kultury. Temat »Jan XXIII i Sobór Watykański II« wiedzie ku zagadnieniom niezwykle interesującym, doniosłym zarówno dla wiedzy historycznej, jak i kształtowania postaw potrzebnych dziś. Aby o tym

przekonać się, wystarczy zastanowić się nad tekstem, który napisał Giovanni Caprile SJ, wybitny znawca pontyfikatu Jana XXIII i Soboru Watykańskiego II:

»Sobór powszechny był bez wątpienia najważniejszym z dzieł Jana XXIII. Nie bez racji powiedziano, że sama idea Soboru, przygotowanie go i prowadzenie ku najradośniejszym sukcesom wymagały od Papieża niezachwianej ufności w Bogu, pogodnej świadomości posłuszeństwa planom Opatrzności, odwagi i stanowczości nie złamanej żadną zwłoką, przeszkodami i trudnościami, jakich oczywiście nie brakowało, entuzjazmu udzielającego się w końcu innym i wreszcie mądrej równowagi uznawanej powszechnie przez Ojców Soboru, którzy odpowiedzieli na nią najszlachetniejszą współpracą i synowskim posłuszeństwem.

Jan XXIII śledził przygotowania i rozwój prac w najdrobniejszych nawet szczegółach. Wszystko przechodziło przez jego ręce, chciał, by mu relacjonowano dosłownie każdy drobiazg, jeszcze znajdował przy tym czas na to, by w doświadczeniach historii szukać inspiracji dla poczynań dnia dzisiejszego. Przemówienie z 11 października [1962 r.], na otwarcie Soboru, pozostanie jedną z najpiękniejszych kart życia Jana; wyraziły się w nim bowiem osobisty styl, mentalność i głęboka zgodność postępowania z uznanymi ideałami, wierność i śmiałość, roztropność i otwarcie, stanowczość i dobroć, szacunek dla teraźniejszości i przewidywanie przyszłości« (Giovanni Caprile SJ, *O bogactwie pewnego krótkiego pontyfikatu*, tłum. ks. M. Czajkowski i ks. Z. Sere-mak, w: *Jan XXIII i jego dzieło*, Warszawa 1972, s. 212—213).

2. Jakie motywy przesądziły o zorganizowaniu cyklu wykładów poświęconych poznaniu Boga dziś? Na łamach francuskiego tygodnika katolickiego »France Catholique« z 6 września 1991 (nr 2319) znany filozof i teolog Claude Tresmontant w wywiadzie opatrzonym tytułem *Nauczanie filozofii* pod oskarżeniem kreśli następującą charakterystykę wykładów filozofii na uniwersytetach francuskich:

»Na uniwersytecie francuskim antychryścianizm prawicowy, pochodzący od Heideggera i Nietzschego oraz antychryścianizm lewicowy, wywodzący się od Marksa, Bakunina i Proudhona, łączą się w doskonałym porozumieniu i zgodzie, kiedy chodzi o usunięcie wspólnego wroga, jakim jest myśl chrześcijańska! (...)

Ci, którzy panują na uniwersytecie od trzydziestu lat, pomijają dwadzieścia wieków i rozpoczynają od Nietzschego lub Heideggera: Heideggera komentującego Nietzschego lub Kanta. (...)

Jeśli chodzi o filozofię ogólną, która powinna polegać na analizie problemów, to jest jeszcze gorzej: nie omawiane są nigdzie. Metafizykę ogranicza się do komentowania tekstów. Mowy już nie ma o analizie problemów jako takich, gdyż wszyscy wykładowcy to kantyści, pozytywiści, neopozytywiści, marksiści, freudyści czy też zwolennicy Nietzschego lub Heideggera, a więc ludzie przekonani o tym, że analiza filozoficzna jest niemożliwa, a filozofia martwa. (...)

Fakt, że uważa się jak Kant, iż filozofia nie jest możliwa, wpływa stąd, że zniesiono całkowicie nauczanie myśli chrześcijańskiej, której się nie ciępi. Wielcy scholastycy utrzymywali, że opracowanie problemów jest możliwe, że rozum jest do tego zdolny oraz potrafili to robić. Ponieważ skasowano nauczanie myśli średniowiecznej, wszyscy są obecnie kantystami«.

Przytoczona opinia prowokuje do postawienia pytania: w jakim stopniu filozofia w Polsce upodobniła się do uniwersyteckiej filozofii we Francji? Na pytanie to należałoby odpowiedzieć wyczerpująco. W tej

chwili jednak wystarczy, jeśli uświadomimy sobie, że proces owego upodobniania się faktycznie już zachodzi. W takim zaś stanie rzeczy niezbędne są przedsięwzięcia zmierzające do ożywienia filozoficznych zainteresowań, do pogłębienia filozoficznych badań, do przedyskutowania kontrowersyjnych koncepcji filozoficznych, do upowszechnienia filozoficznej kultury.

Tego typu przedsięwzięciem ma się stać całoroczny cykl wykładów głoszonych w ATK na temat filozoficznego poznania Boga dziś. Jako rzecznicy filozofii teistycznej życzymy sobie, aby przez wygłoszenie wykładów, przez pytania skierowane na piśmie do wykładawców i przez odpowiedzi na nie, a wreszcie, po wydrukowaniu tekstów wykładów, pytań i odpowiedzi — przez ich lekturę i przez dyskusje nad nimi rozwijało się filozoficzne poznawanie świata i jego Stwórczej Przyczyny”.

W cyklu, o którym mowa, wykłady wygłosili:

27 listopada 1991 r.: prof. Mieczysław Gogacz z Akademii Teologii Katolickiej.

18 grudnia 1991 r.: ks. prof. Stanisław Kowalczyk z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

22 stycznia 1992 r.: ks. prof. Bronisław Dembowski z Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie.

26 lutego 1992 r.: ks. prof. Stanisław Ziemiański TJ z Wydziału Filozoficznego Towarzystwa Jezusowego w Krakowie.

25 marca 1992 r.: ks. prof. Ludwik Wciórka z Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu.

29 kwietnia 1992 r.: ks. prof. Włodzimierz Skoczny (w zastępstwie ks. prof. bpa Józefa Zycińskiego) z Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie.

20 maja 1992 r.: prof. Edward I. Zieliński OFM Conv. z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

ROMAN TOMANEK

SYMPOZJUM POŚWIĘCONE PAMIĘCI KS. PROF. STANISŁAWA KAMIŃSKIEGO

(Warszawa 9 kwietnia 1992 r. — ATK)

Wydział Filozofii Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie zorganizował sympozjum poświęcone pamięci Księdza Profesora Stanisława Kamińskiego. Sympozjum odbyło się w dniu 9 kwietnia 1992 r. w gmachu ATK w Warszawie.

Ks. prof. dr hab. Edmund Morawiec, prorektor ATK, w słowie wstępnym wyjaśnił, że intencją organizatorów sympozjum było przywołanie pamięci ks. Profesora Stanisława Kamińskiego — jego osoby i jego dorobku naukowego. Sympozjum jest też wyrazem wdzięczności Księdzu Profesorowi za jego wielki dorobek filozoficzny.

Ks. prorektor E. Morawiec powitał następnie gości, którzy przybyli na sympozjum, przede wszystkim pracowników naukowych Wydziału Filozoficznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego: S. prof. dr hab. Z. J. Zdybicką — dziekana Wydziału Filozoficznego KUL; O. prof. dr hab. Mieczysława Alberta Krapca — długoletniego rektora KUL i prof. dr hab. Antoniego Stępnia — którzy razem z S. Kamińskim tworzyli